

EN KÖTÜ GERİDE KALDI 2024 MİLAT OLACAK

İŞ DÜNYASI
YENİ YILDAN
UMUTLU

İş dünyası, ekonomi yönetimince alınan yeni kararların yansımaları açısından 2024'ün milat olmasını bekliyor. 2024'te önceliğin enflasyon olacağına dikkat çeken iş dünyası temsilcileri en kötü yılın geride kaldığını belirterek yeni yıldan umutlu olduklarını söylediler.

2024'te güzel bir tarih yazılmalı

■ **TOBB Başka-**
m M. Rifat Hisar-
cıkhoğlu: 2023'te hepimizi derinden etkileyen deprem felaketleri, Gazze'ye yapılan insanlık dışı saldırılar ve şehitlerimiz yüreklerimizi alev alev yaktı. Temenni ediyorum ki 2024, akıllardan çıkmayacak güzel bir tarih olarak yazılsın. Ekonomide dönem dönem yaşadığımız sıkıntılarımızsa devletimizin aldığı kararlar ve Türk özel sektörünün dinamizmi, ihracat başarısı, yatırım iştahı ve büyüme arzusu ile aşılanacaktır. Büyüme rakamlarımız da bunun teydidir.

Fiyatlar makul düzeye inecek

■ **MÜSİAD Baş-**
kanı Mahmut
Asmalı: Ülkemiz yüzde 3.9 büyüyerek küresel ekonomilerden pozitif ayrışmayı başardı. Nihayet yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 5.9 oranında büyüyen Türkiye ekonomisi, bu dönemde de G20'nin en çok büyüyen 2'nci ülkesi oldu. Ancak Türkiye ekonomisi için enflasyonist sürecin henüz sonuna gelinmiş değil. Nihayetinde fiyat artışlarının 2024 yılının özellikle ikinci yarısı itibarıyla çok daha makul düzeylere gerileyeceği tahmin edilmektedir.

SİMŞEK'İN MESAJI

OLUMLU SONUÇLAR ALMAYA DEVAM EDECEĞİZ

HAZİNE ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, X hesabından 2024 yılına ilişkin beklentilerini paylaştı. Şimşek uyguladıkları programın olumlu sonuçlarını yeni yılda da almaya devam edeceklerini belirterek şu mesajı yayınladı: "2024 yılı, yıllık enflasyonda düşüşün başladığı, rezerv yeterliliğinin daha da arttığı, kur korumalı sistemin sonlandığı, cari açıkta kalıcı iyileşmenin başladığı, bütçe disiplininin tesis edildiği, sürdürülebilir yüksek büyümenin temellerinin güçlendiği bir yıl olacaktır. Daha müreffeh bir Türkiye için programımızı kararlılıkla uygulamaya devam edeceğiz."

Katma değerli ihracatı artıracacağız

■ **Türkiye İhracat-**
çılar Meclisi (TİM)
Başkan Vekili Çetin
Tecdelioğlu: Üretim, ihracat ve istihdamla Türkiye ekonomisinin lokomotifini olmaya sürdüreceğiz. Ticaretin kuralları hızla değişirken; sektörümüzün bilgi ve teknoloji çağına

ayak uydurması için ihracatçı firmalarımızın ürünlerine 7/24 ulaşım imkanı veren Trade365 projemizi tanıtmaya devam edeceğiz. Katma değerli ihracatı artırmak adına yeni dönemde yüksek teknolojlü ürünlere adaptasyonuna odaklanacağız.

Kayıpları ikinci yarıda telafi ederiz

■ **İstanbul Tekstil**
ve Hammaddeleri
İhracatçıları Birliği
(İTHİB) Başkanı
Ahmet Öksüz: Türk tekstil sektörü olarak 2023 yılının sonunda ihracatı bir önceki yıl da olduğu gibi 13 milyar dolarla tamamlamayı hedefliyoruz ancak, küresel tica-

ret dar bir koridordan geçiyor. Kahramanmaraş merkezli depremin yarattığı büyük yıkım sebebiyle 2023 yılını, kayıp yıl olarak değerlendireyoruz. 2024 yılında çok daha güçlü bir ihracat atağı gerçekleştirerek, kayıplarımızı telafi edebiliriz.

Kur açısından rahat olur

■ **İstanbul Sanayi**
Odası (İSO)
Başkanı Er-
dal Bahçivan: 2024 en kötünün artık daha geride kalmaya başlayacağı bir yıl olarak görülmeye başlandı. Hala enflasyona dair belirsizlikler olsa da artık en üst noktasının büyük bir ihtimalle aşıldığı konusunda genel bir kanaat hakim. Mevcut ekonomi yönetimi enflasyon konusunda başarılarını ispat etmeye başladıkça öz güven de artmaya başlayacak. 2024, inşallah bir terslik olmazsa, kur açısından da son 5 yılın en rahat ve huzurlu dönemi olacak.

Yatırım yapan kazanacak

■ **Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği Genel Başkanı**
Orhan Aydın: 2024 yılı büyük düşünün, stratejik yatırım yapan ve fırsatları lehine çevirebilenlerin yılı olacak. Özellikle Güneydoğu Asya'dan gelecek rekabet baskısı fırsata çevrilmeli, işbirliklerine varlıklar ortaklık ve lojistik üssü olma gibi fırsatları değerlendirerek pazarlarımızı ve ortaklıklarımızı geliştirmeliyiz. Kapasite kullanım oranlarını yüzde 80'lerin altına düşürmeden üretmeye devam etmeliyiz.

Öncelikli hedef düşük enflasyon

■ **Ankara Ticaret Odası (ATO)**
Başkanı Gürsel
Baran: 2023 Türkiye için önemli bir yıl oldu. Havesle başladığımız yıl, 6 Şubat'taki depremle hepimizin yüreğini paramparça etti. Deprem, ekonomimizi de ağır şekilde etkiledi. Bu yıl genel seçimlerin ardından gerçekleştirilen para ve maliye politikası değişiklikleriyle Türkiye ekonomisi olumlu yönde ilerledi. Yeni yılın öncelikli hedefi enflasyonu düşürmek. Bu süreçte yaşanabilecek risklerin de geçici zorluklar olarak değerlendirilmesi gerekiyor.

3 YILDIR AĞIR EKONOMİK KOŞULLAR ALTINDA İNLEYEN VATANDAŞ YENİ YILA UMUTLU GİRMEK İSTİYOR AMA...

2024 DE ZOR BİR YIL OLACAK

İktidar, uyguladığı yanlış ekonomik politikalara rağmen 2024 için pembe tablo çiziyor ancak rakamlar bunun tersini söylüyor. Vatandaş yeni yıla yine zam ve yüksek enflasyonla girecek

HALKIN GÜNDEMİ ZAM VE ENFLASYON OLDU

Ekonomide 'Faiz sebep, enflasyon sonuç' tezinin denendiği Eylül 2021 itibarıyla 1.5 yılda rekorlar kuran enflasyonun 2023 karnesinde yeni zirvelerin işaretleri yer aldı. TÜİK verilerine göre yılın ilk ayı olan Ocak 2023'te %57.68 olan enflasyon, deprem ve iki seçim süreci ile zorlu geçen ilk yanda hızını yavaşlatmıştı. Haziran ayında %38.21

ile dip seviyeyi gören enflasyon seçim sonrası yeniden çıkışa geçti. Kasım 2023'te %61.98 olan enflasyon ile 2023'te halkın ve vatandaşın yine ana gündemi geçim sıkıntısı oldu. Ocak 2023'te %71 olan gıda enflasyonu kasımda %67.16 oldu. Diğer taraftan enflasyonda başlayan bu çıkışın 2024'te yeni zirvelere ulaşması bekleniyor. MB Başkanı Gayer

Erkan, 2023 sonu enflasyon tahminlerini %58'den %65'e çıkardıklarını belirterek, 2024 enflasyon tahmini ise %33'ten %36'ya çıkarıldı. Resmi kurumlar enflasyonun Mayıs 2024'te %75 bandına çıkarak yılın zirvesini test etmesini ve ardından düşmesi öngörüyor. Alternatif hesaplama yapan ENAG ise Kasım 2023 enflasyonunu %129.27 olarak açıkladı.

Türkiye'de ekonomide yaşanan krizin gölgesinde geçen bir yılı daha geride bıraktık. Deprem, genel seçimler, enflasyon, artan vergiler geçen yıl vatandaşları bitap düşürdü. Yeni yılı iyi dileklerle, umutla karşılasak da zorluklar bizi bekliyor. Bu yılın da Türkiye'nin en önemli gündeminin yine ekonomi olacağından kuşku yok. Geçen yıl olduğu gibi market etiketlerini yakından takip ederken, et, ekmeğe kuyrukları da yıl boyunca uzayıp gidecek. Her ay açıklanan resmi enflasyon oranları fiyat artışlarının doğru fotoğrafını çekmeye de cüzdanımızdaki paranın pula dönmeye devam ettiğine tanık olacak.

İhtiyaçlara çabalayacak

Mart ayında yapılacak yerel seçimler yılın ilk aylarını belirleyecek en önemli etken olarak öne çıkıyor. Harç ve vergilerle yapılan zamlarla yılın ilk gününe uyandı. Yüksek faizler, kontrol altına alınamayan mutfaktaki yangın bugünden itibaren yine vatandaşların yakasını bırakmayacak. Enflasyonda düşüş beklentileri yılın ikinci yarısına ötelendi. Böylece öntümüzdeki aylar boyunca vatandaşların en temel gündemi yine geçim derdi olacak. Yüksek faizlere rağmen geçim sıkıntısı yaşayan milyonlar kredi kartlarına, tüketici kredilerine sanılarak ihtiyaçlarını karşılamaya çabalayacak.

Memura yüzde 50

Asgari ücretin 17 bin 2 lira olarak açıklanmasından sonra iktidar kanadından gelen demecilere bakılırsa ocak ayında memur ve memur emeklileri yüzde 50 seviyesinde zam alırken, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ve BAĞ-KUR emeklilerinin alacağı zam oranının yüzde 37 seviyelerinde kalması büyük tepkilere neden olacak.

Katı bir mücadele

Genel seçimlerin ardından değişen ekonomi yönetimi ve yeni hedeflerle enflasyonla mücadele hamlelerine odaklanılan iş dünyası 2024'te en kötünün geride kaldığı ancak durgunluk riski olan bir dönem bekliyor. Öte yandan 2023'ün ilk 6 ayının deprem ve seçim ikliminde geçirdiğini ikinci yanda ise istikrar beklentisinin arttığını aktaran **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı **Erdal Bahçıvan**, "Yaşanan gelişmelerin ardından 2024 yılı, en kötünün artık geride kalmaya başlayacağı bir yıl olarak görmeye başladı. Ancak 2023'ün son-günlerinde dünyada yaşanan durgunluğun etkileri de hissedilmeye devam ediyor. Bir taraftan dünyada bizleri bekleyen durgunluk tehlikesi devam ederken, diğer taraftan Türkiye'de enflasyonla katı bir mücadele yürütülüyor" değerlendirmesini yaptı.

Ferda Besli
ferda.besli@besfin.com

Borsaya girmek 2024'te zorlaşacak

Sermaye Piyasası Kurulu, 29 Aralık 2023 tarihinde 2024 için 6362 Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında yapılan işlemler ve parasal tutarları yeniden belirledi. Bu düzenlemelerin içinde bizce en önemli olanı 2024 yılında halka arz için başvuruda bulunacak şirketlerin satış ve aktif büyüklüğü oldu. Bu düzenlemeye göre net satış tutarı 2021 180, 2022 270 ve 2023 750 milyon TL, aktif büyüklüğü için ise 2021 300, 2022 450 ve 2023 1 milyar 500 milyon TL olarak belirlendi. 2023 yılı için yapılan artış satış için yüzde 178, aktif büyüklüğü için yüzde 233 artırıldı

ve bu artışlar 2023 yılı beklenti yüzde 65 olan enflasyonun çok üzerindedir. Limitlerin çok artırılması halka arz taleplerini azaltacaktır. Sermaye piyasasına iyi ve belirli büyüklükteki şirketlerin girmesi herkesin istediği bir durumdur. Ancak özellikle aktif büyüklüğündeki yüzde 233 artış önemli bir bariyer olacaktır bundan sonraki halka arzlar için. 12. Kalkınma Planında 2023 için öngörülen halka açık şirketlerin pazar değerleri/GSMH yüzde 48,8 yakalanamamış ve yüzde 39,4 olarak gerçekleşti. 10 trilyon 43 milyar TL olan şirketlerin pazar değeri ve 25 trilyon 485 milyar TL GSMH rakamlarını kullandık. 2028 hedefi yüzde 70, 2053 hedefi ise GSMH rakamlarını geçmek.

Halka arz kriterlerindeki bu artışın etkisi üzerine 2022 yılı sektör bilgilerini kullanarak araştırma yaptık.

1. **ISO 1.500'de** yer alan 500 fir-

manın 73'ü halka açıktır. 500 firmanın satışı 2 milyar 54 milyon TL, aktif büyüklüğü 1 milyar 263 milyon TL'dir. 500 firmanın satış toplamı 5 trilyon 230 milyar TL, aktif toplamı ise 3 trilyon 908 milyar TL olup Aktif Devir Hızı (Satış/Aktif) yüzde 134.

2. **ISO 2.500'de** yer alan 500 firmanın 26'ı halka açıktır. 499 firmanın satışı 897 milyon TL, aktif 512 milyon TL'dir (500. Firmanın aktif rakamı olmadığından 499. Firmayı aldık). 500 firmanın ise satış toplamı 796 milyar TL ve aktif toplamı 656,5 milyar TL olup Aktif Devir Hızı yüzde 121.

3. 2022 yılı tüm sektörleri kapsayan TCMB verilerine göre 983 bin 182 firmanın satış toplamı 31 trilyon 466,8 milyar TL, aktif toplamı 26 trilyon 351,6 milyar TL olup aktif devir hızı yüzde 119

4. Capital 500 de 500. Firmanın satış rakamı 2 trilyon 723 milyar TL

(Aktif rakamı verilmemiştir).

5. Fortune 500'de 500. Firmanın satış rakamı 2 trilyon 225 milyon TL, aktif ise 572,5 milyon TL.

Sonuçları SPK'nın yeni düzenlemesi ile birlikte değerlendirdiğimizde çıkan sonuçlar şunlardır.

1. Fortune 500'de yer almasına karşın bazı firmaların satış rakamlarını yakalamasına karşın çok artan aktif büyüklük kriterini sağlamayacaklarından dolayı halka arz yolu onlar için zorlaşmıştır. Teknoloji, satış ve pazarlama şirketleri için aktif büyüklüğü bir dezavantajdır. Muhtemelen aynı metodoloji ile çalışma yapan Capital 500 için de benzer sorun vardır.

2. **ISO 2.500'de** yer alan firmalar (1000 **sanayi** firması içinde) SPK'nın satış limitlerini yakalayabilirler. Ancak 2022 yılında 512 milyon TL olan ve SPK'nın 2022 yılı limiti olan 450 milyon TL'na çok yakındır. Bu şirketlerin 2023 yılı için

1 milyar 500 milyon TL limiti yakalaması mümkün değildir. Bu nedenle ilk 1000 firmanın da bazıları için halka arz yolu kapanacaktır.

3. SPK halka arzda belirlediği Aktif-Satış oranları ile sektördeki oranlar çok farklıdır. SPK'nın satış/aktif oranı yüzde 50 iken TCMB sektör yüzde 119, **ISO 1.500** yüzde 134 ve **ISO 2.500** yüzde 121'dir. Buradan çıkan sonuç SPK'nın istediği minimum aktif miktarı reel sektöre göre yüksektir.

4. Kitle fonlamasında gerçek yatırımcılar için getirilen 250 bin TL ve yine borçlanmaya dayalı kitlesel fonlama için 100 bin TL üst limit var. Bize göre hisse senetlerine olan yatırımlar için de alt bir limit getirilerek sermaye piyasasında işlemlerin kalitesinin artırılması gerekmektedir. Yatırımcı başına düşen portföy toplamı MKK kayıtlarına göre çok düşük 0-19 yaş arası 7 bin 626 TL, 20-24 arası 23 bin 433 TL.

Örneğin 100 bin TL'nin altında pay senetleri için yatırım hesabı açılmaz gibi.

Sonuç olarak, sermaye piyasaları ülkemizdeki gelişmesi son iki yıldır hızlanmıştır. Daha önce 35-65 yerli yabancı oranı Aralık 2023 itibarıyla 65-35 şekline dönüşerek daha fazla Türk yatırımcı sermaye piyasalarından yararlanmıştır. Bu dönemde tabii ki bazı hatalar olsa da olumlu yapılan işlerin sayısı oldukça fazladır. Gerekli önlemler SPK ve piyasa kurumları tarafından alınmaktadır. İki önerimiz var. Birincisi halka arz için konulan aktif toplamı tutarının yüksek olduğunu düşünüyoruz tekrar değerlendirilmelidir. Aksi takdirde İkinci 500 ve Capital-Fortune 500 listesinde yer alan firmalar için yeni limit şirketlerin önünde bir bariyer olacaktır. İkincisi ise pay senetlerinde yatırım yapacak yatırımcılar için alt limit konulması genç yatırımcıları koruyacaktır.